

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про будівельні норми

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України
від 17 лютого 2011 року N 3038-VI,
від 22 грудня 2011 року N 4220-VI,
від 16 жовтня 2012 року N 5459-VI,
від 20 листопада 2012 року N 5496-VI

(У тексті Закону слова "центральный орган виконавчої влади з питань будівництва та архітектури" в усіх відмінках замінено словами "центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері будівництва" у відповідному відмінку, а слова "інший центральный орган виконавчої влади" в усіх відмінках та числах виключено згідно із Законом України від 16 жовтня 2012 року N 5459-VI)

Цей Закон визначає правові та організаційні засади розроблення, погодження, затвердження, реєстрації і застосування будівельних норм.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

базова організація з науково-технічної діяльності у будівництві - науково-дослідна або науково-технічна (проектна) організація, що виконує у визначеному напрямі будівництва функції щодо здійснення робіт із нормування;

будівельні норми - затверджений суб'єктом нормування підзаконний нормативний акт технічного характеру, що містить обов'язкові вимоги у сфері будівництва, містобудування та архітектури;

нормування у будівництві - діяльність з розроблення та затвердження будівельних норм для обов'язкового застосування у сфері будівництва, містобудування та архітектури з метою формування безпечного середовища для життя і здоров'я людини;

державні будівельні норми - нормативний акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури;

галузеві будівельні норми - нормативний акт, затверджений міністерством в межах своїх повноважень у разі відсутності державних будівельних норм або необхідності встановлення

вимог до будівництва окремих видів споруд, що конкретизують вимоги державних будівельних норм;

фонд будівельних норм - упорядковане зібрання контрольних примірників будівельних норм.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які провадять будівельну, містобудівну, архітектурну діяльність і забезпечують виготовлення продукції будівельного призначення, а також на органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

2. Дія цього Закону не поширюється на діяльність у сфері стандартизації будівельних матеріалів та виробів.

Стаття 3. Законодавство України у сфері нормування у будівництві

1. Законодавство України у сфері нормування у будівництві складається з цього Закону, законів України "Про основи містобудування", "Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності" та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

(частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4220-VI)

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ НОРМУВАННЯ У БУДІВНИЦТВІ

Стаття 4. Принципи державної політики у сфері нормування у будівництві

1. Державна політика у сфері нормування у будівництві базується на таких принципах:

- 1) створення безпечних умов для життя та здоров'я людини;
- 2) відкритості, прозорості і демократичності процедури розроблення, погодження та затвердження будівельних норм;
- 3) доступності інформації про чинні будівельні норми;
- 4) відповідності будівельних норм сучасним досягненням науки і техніки;
- 5) відповідності будівельних норм вимогам законодавства, міжнародних норм та правил.

Стаття 5. Суб'єкти нормування у будівництві

1. До суб'єктів нормування у будівництві належать:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури;
- 2) міністерства, до повноважень яких належать питання з нормування у будівництві.

Стаття 6. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, у сфері нормування у будівництві

1. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, у сфері нормування у будівництві належать:

1) забезпечення формування державної політики у сфері нормування у будівництві;

(пункт 1 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5459-VI)

2) розроблення, затвердження, внесення змін до державних будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність;

3) погодження технічних завдань на розроблення державних будівельних норм;

4) погодження проектів галузевих будівельних норм;

5) реєстрація державних і галузевих будівельних норм;

6) забезпечення гармонізації державних будівельних норм з відповідними міжнародними нормативними актами;

7) організація роботи із створення та забезпечення функціонування центрального фонду будівельних норм;

8) організація роботи з перевірки державних будівельних норм щодо відповідності вимогам законодавства, забезпечення їх взаємоузгодженості та актуалізації;

(пункт 8 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.11.2012 р. N 5496-VI)

9) представлення України у відповідних міжнародних спеціалізованих організаціях з нормування у будівництві;

10) організація роботи з поширення, офіційного оприлюднення державних і галузевих будівельних норм, у тому числі шляхом розміщення на своєму офіційному веб-сайті баз даних з актуалізованими текстами цих норм і надання безоплатного доступу до них, інформації про затвердені нормативні акти та документи з питань нормування у будівництві, у тому числі документи міжнародних спеціалізованих організацій з нормування у будівництві, членом яких є Україна або з якими здійснюється співпраця.

Стаття 7. Повноваження міністерств у сфері нормування у будівництві

1. До повноважень міністерств у сфері нормування у будівництві належать:

1) розроблення, затвердження, внесення змін до галузевих будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність;

2) подання центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, пропозицій щодо розроблення державних будівельних норм та внесення змін до них;

3) розроблення державних будівельних норм, проектів змін до них та подання на затвердження відповідно до погодженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, технічного завдання;

4) надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, інформації щодо розроблення проектів галузевих будівельних норм;

5) створення фондів галузевих будівельних норм;

6) організація роботи з офіційного оприлюднення галузевих будівельних норм, у тому числі шляхом розміщення на офіційному веб-сайті відповідного міністерства баз даних з актуалізованими текстами цих норм і надання безоплатного доступу до них, поширення інформації про затвержені нормативні акти та документи з питань нормування у будівництві.

(пункт 6 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5459-VI)

Стаття 8. Фонди будівельних норм

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, створює центральний фонд будівельних норм, що містить контрольні примірники державних і галузевих будівельних норм.

2. Положення про центральний фонд будівельних норм і типові положення про фонди галузевих будівельних норм затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Міністерства створюють фонди галузевих будівельних норм, що містять контрольні примірники галузевих будівельних норм.

4. Фонди галузевих будівельних норм діють на підставі положень, затверджених відповідними суб'єктами нормування.

5. Організації, підприємства, установи, на які покладаються функції зберігання центрального фонду будівельних норм та фондів галузевих будівельних норм, визначаються відповідними суб'єктами нормування.

6. Тексти всіх будівельних норм, включених до центрального фонду будівельних норм, розміщуються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури. Доступ до таких текстів є безоплатним.

Стаття 9. Джерела фінансування робіт з нормування у будівництві

1. Джерелами фінансування робіт з нормування у будівництві є кошти Державного бюджету України та інші кошти в порядку, визначеному законодавством.

2. Частина другу статті 9 виключено

(згідно із Законом України від 20.11.2012 р. N 5496-VI)

3. Створення та зберігання фондів будівельних норм здійснюються в межах коштів, виділених на фінансування робіт з нормування у будівництві, і не потребують додаткового фінансування з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Стаття 10. Порядок розроблення, затвердження та реєстрації будівельних норм

1. Розроблення, затвердження, внесення змін до державних будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність, здійснюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

2. Розроблення, затвердження, внесення змін до галузевих будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність, здійснюються відповідними суб'єктами нормування.

3. Виконавцями робіт з нормування у будівництві є базові організації з науково-технічної діяльності у будівництві. [Положення про базову організацію з науково-технічної діяльності у будівництві](#) затверджує Кабінет Міністрів України. Перелік базових організацій встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України положення.

4. Проект галузевих будівельних норм перед затвердженням суб'єктом нормування підлягає погодженню з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

5. [Порядок розроблення, погодження, затвердження, внесення змін до будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність](#), встановлюється Кабінетом Міністрів України. Для забезпечення гармонізації нормативної бази України з нормативною базою Європейського Союзу встановлюється період одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу (або інших будівельних норм, кодів). [Порядок](#) застосування зазначених норм визначається Кабінетом Міністрів України. Обґрунтовані відхилення від будівельних норм, що забезпечують дотримання встановлених вимог безпеки у спосіб, не передбачений будівельними нормами, можуть бути погоджені суб'єктом нормування відповідно до встановленого ним порядку.

(частина п'ята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3038-VI)

6. Державні та галузеві будівельні норми протягом одного місяця з дня їх затвердження підлягають реєстрації в центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

7. Державні та галузеві будівельні норми не підлягають реєстрації в Міністерстві юстиції України.

8. Зареєстровані державні та галузеві будівельні норми, зміни до них набирають чинності не раніше ніж через 90 днів з дня їх опублікування в офіційному друкованому виданні відповідного суб'єкта нормування.

9. Органи, що затвердили державні та галузеві будівельні норми чи зміни до них, зобов'язані розмістити тексти та актуалізовані тексти норм із внесеними змінами на своїх офіційних веб-сайтах у вигляді баз даних цих норм та забезпечити безоплатний доступ до них.

Стаття 11. Застосування будівельних норм

1. Застосування будівельних норм або їх окремих положень є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які провадять будівельну, містобудівну, архітектурну діяльність та забезпечують виготовлення продукції будівельного призначення. Міжнародні, регіональні та національні (державні) будівельні норми, правила, стандарти інших держав застосовуються в Україні відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

(частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.02.2011 р. N 3038-VI)

2. Будівельні норми можуть містити вимоги щодо оцінки відповідності будівельної продукції вимогам законодавства.

3. Правила підтвердження придатності нових будівельних виробів для застосування, щодо яких відсутні вимоги будівельних норм, інших нормативних актів і документів у сфері будівництва, встановлює Кабінет Міністрів України.

4. У разі якщо у будівельних нормах є посилання на стандарти, то ці стандарти є обов'язковими до застосування.

5. Державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання державних будівельних норм здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю.

(статтю 11 доповнено новою частиною п'ятою згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5459-VI, у зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою)

6. Відповідальність за недотримання вимог будівельних норм визначається законом.

Стаття 12. Оприлюднення будівельних норм

1. Будівельні норми та зміни до них у повному обсязі підлягають оприлюдненню в офіційних друкованих виданнях та на офіційному веб-сайті суб'єкта нормування.

2. Будівельні норми не є об'єктом авторського права.

Розділ III. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у назві та абзаці першому частини першої [статті 96 Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до N 51, ст. 1122) слова "державних стандартів" замінити словами "будівельних норм, державних стандартів";

2) у [статті 39 Земельного кодексу України](#) (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 3 - 4, ст. 27) слова "державних стандартів" замінити словами "будівельних норм, державних стандартів";

3) у назві [розділу 3](#), назві та тексті [статті 16 Закону України "Про основи містобудування"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 52, ст. 683; 2001 р., N 16, ст. 76; 2008 р., N 48, ст. 358) слова "Державні стандарти" та "державних стандартів" замінити відповідно словами "Будівельні норми, державні стандарти" та "будівельних норм, державних стандартів";

4) у [Законі України "Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 46, ст. 411; 2000 р., N 46, ст. 398; 2006 р., N 22, ст. 184; 2008 р., N 48, ст. 358):

у частині першій статті 1:

в абзацах третьому, четвертому і п'ятому слова "державним стандартам" замінити словами "будівельним нормам, державним стандартам";

в абзаці одинадцятому слова "державних стандартів" замінити словами "будівельних норм, державних стандартів";

у частині другій, абзацах третьому і п'ятому частини третьої статті 2 слова "державних стандартів" замінити словами "будівельних норм, державних стандартів";

5) у частині другій статті 23 [Закону України "Про благоустрій населених пунктів"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., N 49, ст. 517) слова "державних стандартів" замінити словами "будівельних норм, державних стандартів";

6) у [пункті 6 статті 11](#) та [пункті 2 статті 19 Закону України "Про автомобільні дороги"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., N 51, ст. 556) слова "державними стандартами" замінити словами "будівельними нормами, державними стандартами";

7) в абзаці сьомому [пункту 1 статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року N 46-93 "Про стандартизацію і сертифікацію"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., N 27, ст. 289; 2005 р., N 51, ст. 557) слова "державні будівельні норми і правила, а також" виключити.

3. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити прийняття нормативно-правових актів, що впливають з цього Закону;

у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити:

- концепцію розвитку Системи нормативного забезпечення будівництва в Україні на 2009 - 2015 роки;

- положення про базову організацію з науково-технічної діяльності у будівництві;

протягом року після набрання чинності цим Законом:

- розробити програму перегляду державних будівельних норм і правил, прийнятих до набрання чинності цим Законом;

- забезпечити формування центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, центрального фонду будівельних норм, у тому числі включення до цього фонду текстів усіх чинних державних будівельних норм, галузевих будівельних норм та державних

будівельних норм і правил, прийнятих до набрання чинності цим Законом, а також розміщення на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, баз даних з актуалізованими текстами цих норм і надання безоплатного доступу до них.

Президент України

В. ЮЩЕНКО

м. Київ

5 листопада 2009 року

N 1704-VI